

SIPULIN VILJELY

Kuvat: http://www.agrimarket.fi/Piha_ja_Puutarha/kylvot-ja-istutukset/ruokasipulit/, Sanna Peurakoski

SIPULIEN RYHMITTELY	
Kepasipulit	Muut sipulit
kullanvärinen kepa- eli keltasipuli (ns. 'tavallinen' sipuli)	purjosipuli
punasipuli	valkosipuli
jättisipuli	ruohosipuli
salottisipuli	
ryvæssipuli	
hopeasipuli	
hillosisipuli	

Viljelyvaatimukset

Sipulin viljelyyn sopii parhaiten **hyvärakenteinen, runsasmultainen ja hikevä kivennäismaa**. Turvemaita on syytä välttää. Lohkon tulisi olla aurinkoinen, tuulinen ja viettävä ja sen kuivatuksen on oltava kunnossa. Maan sopiva happamuus on **pH 6–7**. Sipulia tulisi viljellä korkeintaan joka neljäs vuosi samalla paikalla. Esikasveiksi sopivat viljat, peruna ja muut vihannekset kuin sipulikasvit.

Eri sipulien istutus tai kylvö

Sipulin taimet yleensä joko **esikasvatetaan tai käytetään istukkaita eli pistosipuleita**. Kepasipulit istutetaan istukkaina avomaalle. Ne painetaan maahan siten, että sipulin kärkiosa jää näkyviin. Ryvæssipulit lisääntyvät jakautumalla sipuleista ja valkosipulit kynsistä. Purjosipulin taimet on esikasvatettava. Ruoho- ja hillosisipuli voidaan kasvattaa siemenistä, jotka kylvetään suoraan avomaalle. Sipulit itävät ja taimettuvat parhaiten melko alhaisessa lämpötilassa (15 - 18 °C). **Istutus kannattaa tehdä aikaisin**, jotta kasvu saadaan mahdollisimman varhain alkuun ja sato muodostumaan ajoissa. Kepasipulit vaativat melko pitkän kasvuajan, noin neljä kuukautta. Rivivälinä käytetään 20–40 cm hoitotavasta riippuen. Sopiva istutusväli ruokasipulilla on 5–10 cm halutun koon mukaan.

Lannoitus

Suuri osa ravinteista tarvitaan jo kasvun alkuvaiheessa. **Luonnonmukaisessa viljelyssä sipulia voidaan lannoittaa lantakompostilla, virtsalla ja tuhalla**. Kompostia kannattaa levittää jo edellisvuoden viljelykasville, sillä matalajuuriselle sipulille vanha voima on eduksi. Sipulille annetaan viljelyvuonna keväällä hyvin maatonutusta, tasalaatuista lantakompostia noin 30–50 t/ha eli 300 - 500 kg/aari (jossa on tarvittaessa apatiittia tai luujauhoa). Puun tuhka sopii hyvin sipulille keväällä ja kesällä riveihin levitettynä. Vihersilppukatetta ei suositella ruokasipulille päinvastoin kuin purjolle.

Jos karjanlantaa ei ole saatavilla, ennen istutusta voidaan käyttää esim. Biolan kasvimaalannoitetta tai Biolan luonnonlannoitetta.

Biolan luonnonlannoite on luonnonmukainen lannoite, joka sisältää kaikki kasvien tarvitsemat pää- ja hivenravinteet luonnollisessa muodossa. Se antaa kasveille voimakkaan kasvun ja runsaan kukinnan sekä ravintoa maan pieneliöille ja kastemadoille. **Peruslannoitus:** Käytä peruslannoitukseksi 3–5 l /10 m² uusille istutuksille sekä maalle, joka ei ole viime vuosina saanut luonnonlantaa.

Biolan kasvimaalannoite on luonnonmukainen erikoislannoite hyvälaatuisen vihannes- ja juuressadon viljelyyn. Lannoite sisältää kaikkia kasvin tarvitsemia ravinteita. Lannoitteen korkea kaliumpitoisuus parantaa sadon laatua. Taulukon annosteluohjeet ovat hyvässä kasvukunnossa olevalle maalle. Heikkoravinteisella maalla lannoitemäärän voi jopa kaksinkertaistaa. **Peruslannoitus:** Perustettavalle kasvimaalle voidaan antaa lannoitetta 3–5 l /10 m² muokkauksen yhteydessä.

Lannoiterakeet voidaan antaa sekoittamalla maahan muokkauksen yhteydessä, muokkauksen jälkeen kasvikohteisesti pintalevityksenä (lannoiterakeet sekoitetaan kevyesti pintamultaan esim. haravalla) tai sijoituslannoituksena kylvöriivin tai taimen viereen.

Rikkakasvien, tautien ja tuholaisten torjunta

Sipulin rikkakasvien torjunnassa voidaan käyttää kuivia katteita, kuten mustaa muovia, sanomalehtisilppua tai olkea. Kosteutta pidättävät, maan lämpöä alentavat ja runsaasti typpeä sisältävät katteet hidastavat sipulin tuleentumista eivätkä ole suositeltavia. Sipulikärpäsen valkoiset toukat syövät sipulin juuria ja alaosaa, mikä kellastuttaa ja kuihduttaa kasvia. Vuoroviljely ja tuulinen, avoin kasvupaikka vähentävät kärpäsen esiintymistä, samoin lannan huolellinen kompostointi. Sipulimätä tuhoaa kasvin juuret ja kellastuttaa naatit, varastossa sipuli kuivuu. Sen leviämistä hidastaa terveiden istukkaiden käyttö ja 3-4 vuoden viljelykierto.

Sadonkorjuu

Varhaissipulit voidaan korjata, kun sipulit ovat vähintään 2,5 cm:n mittaisia. Varastoitavan sipulin **korjuu aloitetaan, kun** naatit ovat kellastuneita ja kuivuneita tai kun **puolet naateista alkaa taittua** tuleentumisen merkiksi. Nostetut sipulit kuivatetaan, jotta ne säilyvät varastossa.

<http://www.tts.fi/Eliaksenyrittitarha/kasvit/sipuli.htm>

Varastointi

Ruokasipulilla varaston sopiva lämpötila on -0,5-(+1)°C ja ilman kosteus 70–80 %. Siemeneksi käytettävä istukassipuli varastoidaan talvella 0–1 °C lämmössä ja keväällä noin 3 kk ajan 25–30 °C lämmössä kukinta-alttiuden vähentämiseksi. Harmaahome pilaa sipuleita varastossa. Se leviää istukkaan mukana. Terve istukas, hellävarainen sadon käsittely ja huolellinen kuivatus vähentävät harmaahometta.

Lähteet

- <http://www.ruokatieto.fi/ruokakasvatus/ruokaketju-ruuan-matka-pelloilta-poytaan/maatila/puutarhakasvit/sipulikasvit>
- <http://www.farmit.net/kasvinviljely/erikoiskasvien-viljely/avomaan-vihannekset/sipulikasvit/lannoitus>
- Rajala, J. 1995. Luonnonmukainen maatalous, luku 7. Puutarhakasvien luonnonmukainen viljely. Helsingin yliopisto, Maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus.